Institut Català d'Arqueologia Clàssica

“La ciutat té bons fonaments si està ben ancorada al cel”

Entrevista a Pedro Azara (a la foto, a l’esquerra) i Gregorio Luri, editors del llibre ‘Arquitectures celestials’

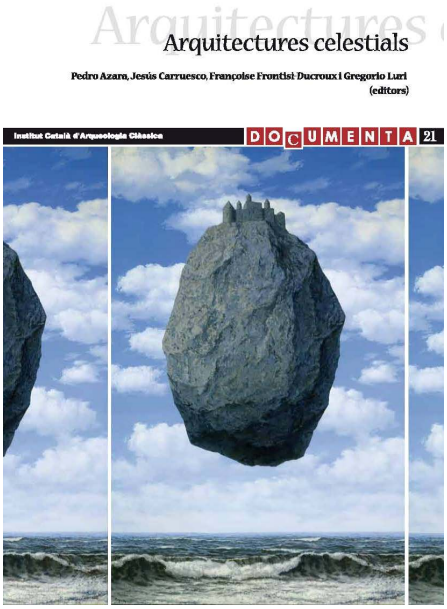
“La ciutat té bons fonaments si està ben ancorada al cel”

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Pedro Azara és arquitecte i professor d'Estètica a l'ETSAB (UPC) i Gregorio Luri és pedagog doctor en Filosofia. Els entrevistem com a editors de *Arquitectures celestials* (col·lecció Documenta de l'ICAC, 2012), juntament amb Jesús Carruesco i Françoise Frontisi-Ducroux. El llibre es va presentar el 9 d'octubre al CCCB i és un aplec de les aportacions al Col·loqui internacional sobre arquitectures celestials, que va tenir lloc al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

De què va el llibre?

És una exploració d'un imaginari essencial en la cultura humana. Si hi ha una vida més enllà, com s'hi viu materialment? Com te la imagines? Com està urbanitzat el cel?

Penjat, com en la imatge de la coberta?

No sempre, però el primer temple de Delfos, per exemple, era de plomes i sí que flotava! A Occident el cel se sol imaginar com una ciutat perfecta, la Jerusalem celeste de l'edat mitjana.

Cada cultura s'imagina el cel d'una manera diferent?

Exacte, no hi ha un únic imaginari celestial, i en canvi sí que hi ha un únic imaginari infernal. L'inframón sempre és imaginat com un lloc salvatge, d'abandonament de la natura a si mateixa, un lloc no domesticat, fred, fosc, sense obres humanes.

L'antítesi del cel, edificat per l'home?

Sí, el cel és una ciutat domesticada. En aquest sentit és curiós que a Occident el patró dels arquitectes sigui sant Tomàs, que fa un edifici suspès en l'aire. Per Sòcrates, el cel és una conversa eterna: un fet urbà. Per això hi ha una ideació de l'urbanisme perfecte, de fonaments perfectes i amb materials no terrenals.

Com per exemple?

Es fan servir materials que són llum, com les pedres precioses. Així es dóna una visió desmaterialitzada del cel. Un cel que tan sols és visible pels éssers desencarnats, és a dir, ànimes de difunts i àngels. L'arquitectura del cel és per i per a éssers superiors.

Què en veiem a la terra?

En molts llocs, determinats edificis en la terra ja es consideren celestials. Per posar un exemple del segle XX: els gratacels de vidre de Mies van der Rohe són com fer baixar el cel a la terra! De fet el racionalisme arquitectònic està molt influït per la teosofia, el retorn a la puresa, l'allunyament de formes burgeses materials...

La concepció del cel marca la concepció de la ciutat.

Per començar, la fundació d'una ciutat no és mai un acte civil i prou. Tot edifici emblemàtic vol ser alguna cosa més que la seva matèria. La ciutat té bons fonaments si està ben ancorada al cel.

Comenteu el títol, "arquitectures celestials".

És una paradoxa! L'arquitectura és una obra humana per arrelar-se a la terra i viure-hi més

còmodament, protegit. L'arquitectura celestial és el contrari: et fa evadir de la terra. Però hi ha una cosa molt humana, i és que per viure bé a la terra cal viure d'una manera no del tot terrestre, no sentir-se totalment terrestre. L'home necessita l'irreal per alimentar la realitat. En les tres grans religions monoteistes l'home és un pelegrí: hem nascut aquí però anirem al més enllà, i el cel, per qui hi arriba, és l'última residència.

Parlem de la ciutat grega, la polis.

En l'obra *Les aus*, Aristòfanes fa la primera crítica a la ciutat. Hi apareix la ciutat desitjable i desitjada, però alhora apareix la ciutat ridícula, una paròdia de la vida urbana perfecta. Dos personatges volen tots els avantatges d'Atenes i cap inconvenient. De fet a les polis gregues es viu una experiència estranya: passen de ser ciutats al voltant d'un temple a ser ciutats al voltant d'una agòra. Fan que el centre de la ciutat sigui la paraula, el mercat de les idees.

Per acabar: vostè Pedro Azara, com a arquitecte, està a punt de recollir un premi a Bagdad per rehabilitar el barri sunnita d'aquesta ciutat iraquiana.

Sí, un barri de 400.000 habitants molt degradat per la guerra i l'embargament. El premi l'hem guanyat l'estudi AV62, l'urbanista Pedro García del Barrio i jo. Ja que parlem d'"arquitectures celestials", convé dir que el nostre projecte té molt en compte els aspectes "terrenals". No tenim una voluntat utòpica, sinó que partim del convenciment que amb pocs diners es pot millorar molt el barri: pavimentant, posant fonts, bancs, creant ombres... fent urbanisme bàsic!

Carme Badia i Puig (text i fotos)

Setembre del 2012

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)